

جمهوری اسلامی افغانستان
وزارت ارشاد حج و اوقاف
معینیت مسلکی
ریاست مجمع علمی
مدیریت اجرانیه

**Islamic Republic of Afghanistan
Ministry of Religious Affairs and HAJ
General President of Academic Team**

٤٦٩

٣٦٤

١٤٠٠ / ٢٢ / ٢٠٢٣

تاریخ:

ماملہ عاری باب بباب سر

به وزارت محترم صحت عامه ج.ا.ا!
السلام عليكم ورحمة الله وبركاته!

با تقدیم احترامات فائقه!

به حوال مکتوب مورخ ۱۴۰۰ امریت اسناد و ارشیف ریاست دفتران وزارت محترم نگاشته می شود:
مکتوب منکره که حاوی مطلب تطبیق واکسین کرونا در ایام ماه مبارک رمضان بود منحیث ارتباط به منظور
ایرازنظر شرعی و صدور فتوی در زمینه به ریاست محترم مجمع علمی این وزارت محول گردید.
اینک ایرازنظر و فتوی شرعی ترتیب و اصدار شده ریاست منکره تحت شماره (۳۸) و در قید (۲) ورق غرض
احرجات بعدی در ضمیمه این مکتوب به آن وزارت محترم ارسال است.

جائز (لایه نظر)
دکتور امین الدین "مظفری"

معین مسلکی

کلیپ به امریت اقامه.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

من استفتاء وزارت صحت عامه:

(به وزارت محترم حج و اوقاف جمهوری اسلامی افغانستان!
با تقدیم احترامات فائقه:

قسمیکه وزارت محترم حج و اوقاف در جریان اند بتاریخ ۲۴ حمل سال ۱۴۰۰ ماه مبارک رمضان آغاز میگردد و آغاز ماه مبارک رمضان مصادف است با بلند رفتن تعداد واقعات ویروس کرونا در کشورهای همسایه مانند ایران و یاکستان و همچنان در افغانستان نیز تعداد واقعات ویروس در حال افزایش است. وزارت صحت عامه از دیدگاه صحی فواید واکسن کرونا را نیلا ذکر مینماید:

- ۱- جلوگیری از مرگ و میر ناشی از ویروس کرونا بالخصوص آنها که در معرض خطر بلند قرار دارند.
- ۲- جلوگیری از گردش ویروس کرونا در بین جامعه و پانین آمدن میزان واقعات آن.
- ۳- احیا کارهای اساسی و صحی در سطح کشور.

۴- بلند بردن مقاومت افراد در مقابل ویروس و ایجاد معافیت عمومی برای ریشه کن کردن ویروس از جامعه.
همچنان بخاطر جلوگیری از مرگ و میر بیشتر و مبتلا شدن شهروندان به ویروس کرونا بر علاوه اقدامات وقایوی برای جلوگیری از مصائب به ویروس کرونا مانند { استفاده از ماسک، شستن دست ها با آب و صابون، ایجاد فاصله اجتماعی ، و موارد دیگر حفظ الصحه } تطبیق واکسن کرونا از ضرورت های جدی فعلی جامعه پذاشته میشود تا افراد آسیب پذیر را در برابر موج جدید و شکل جدید آن محافظت نماید، پروگرام تطبیق واکسن عمل جریان داشته و بخاطر جلوگیری از عدم تطبیق آن در ماه مبارک رمضان همکاری شما را در زمینه خواهانیم تا از طریق خویش برای همشهریان ابلاغ نماید تا پروگرام تطبیق واکسن به سکنگی مواجه نشده و از بروز فاجعه احتمالی جلوگیری گردد.

بناء موضوع رسمی خدمت شما ابلاغ گردید تا به سلسله همکاری های همیشگی تان در قسمت اگاهی مردم و فواید واکسن این اداره را همکاری نموده معنوں سازید، با اختنام از فرم احترامات خویش را تجدید مینمایم.
با احترام دکتور وحید مجروح، سرپرست وزارت صحت عامه)

حکم مقام محترم وزارت ریاست مجمع علمی! بادر نظرداشت مصلحت عامه در مورد ابراز نظر شرعی نماید.

الجواب باسم ملهم الصواب، حامدا و مصليا

در پاسخ شرعی راجع به محتوای مکتوب فوق الذکر وزارت محترم صحت عامه با رعایت حکم مقام محترم وزارت ارشاد، حج و اوقاف باید گفت:

در روشنی دیدگاه فقهاء به ویژه تصریحات اکثر مراجع معتبر فقهی معاصر تطبیق پیچکاری بالای شخص روزه دار بنا بر ضرورت مشروع و غیر منافق حکمت روزه، خواه در عضله صورت گردد و یا در ورید، باعث فساد روزه وی نمی گردد، چنانچه به تأیید همین مطلب فوق عبارات فقهی ذیل صراحت دارد:
۱- (والداخل من الملام لا من الملاك لا ينافي العموم كما لو اغسل بالماء البارد، ووهد بردہ فی کیدہ).^۱

ترجمه: آنچه از طریق مسامات نه از طریق مناذه داخل جسم می گردد منافق روزه نیست مانند اینکه شخص روزه دار با آب سرد غسل کند و سردی آن را در جگر خود حس نماید.

²- (آن جمیع الخلق فی العضل والورید لا تفتر الا إذا فسد بما التغذیة).

ترجمه: پیچکاری ها بصورت عموم چه در عضله باشد یا در ورید باعث افطار نمی گردد مگر اینکه هدف از آن تغذیه باشد.

³- (الخلق فی العضل او تحت الجلد او في الوريد، والأولى عند الامكان ناخيرها إلى الماء).

ترجمه: پیچکاری در عضله ، زیر جلد و یا در رگ مفسد صوم نیست و در صورت امکان تا بعد از شام تأخیرش بهتر است.

⁴- (آن جمیع الخلق فی العضل والورید لا تفتر الا إذا فسد بما التغذیة).

ترجمه: تمام پیچکاری ها که در عضله و یا در رگ تطبیق میگردد مفسد روزه نیست مگر اینکه معدی باشند.

با توجه به اینکه تطبیق واکسین ها معمولاً همانند دیگر پیچکاری ها صورت می گیرد بناء نفس تطبیق واکسین کرونا در ایام ماه مبارک رمضان در جزیان روز با لای روزه داران به منظور وقایه و حفظ سلامت ایشان و عame مردم در برابر این بیماری در صورتیکه این واکسین بذات خود مشکلی نداشته و فواید مطلوب آن بدون مجبور شدن روزه دار به افطار کردن و یا هم مواجه شدن وی به تبعات منفی و عوارض جانبی قابل ملاحظه دیگر، به ظن غالب متصرور باشد، مشکلی شرعاً عن ان شاء الله تعالى نخواهد داشت و باعث نقض روزه نخواهد شد.

با در نظرداشت وضعیت فعلی بسیار از کشور که در هجوم موج های پیهم بیماری کرونا به سرمهیرند بخصوص برخی از کشورهای همسایه که از آنها در متن مکتوب فوق نام برده شده است و نیز با توجه به مشاهده و تثبیت واقعات اخیر این بیماری در کشور عزیز ما افغانستان که طبق اظهارات مسئولین مربوطه خطر شیوع آن را در این ایام میتواند بیشتر متصرور سازد، ایجاب می نماید که در راستای رعایت و تطبیق هر نوع تدبیر مشروع و قابوی که مسئولین و متخصصین متدين و دلسوی عرصه طبایت به آن توصیه دارند تلاش همه جانبیه صورت گردد که از آن جمله میتواند گرفتن واکسین این بیماری در هر وقت و زمان (در رمضان و در غیر آن) با ملاحظه و رعایت شروط مذکوره قبلی آن باشد، سعی و تلاش همه جانبیه نموده از فرصت های دست داشته مشروع در اسرع وقت ممکن به منظور حفاظت و سلامت نفوس و وقایه آن در برابر خطرات و تهدیدات، استفاده نمود.

بناء مسئولین و منسوبین آن وزارت محترم میتوانند در ایام ماه مبارک رمضان به تطبیق واکسین های کرونا در روشنی مطالب و شرایط ذکر شده فوق اقدام نمایند و همچنان هموطنان متدين مان میتوانند با اخذ واکسین های متنزکه در حالت روزه ماه مبارک رمضان با در نظرداشت همان مطالب و شرایط بدون اینکه خوف فساد روزه خود را داشته باشند پیردادازند.

والله سبحانه وتعالی أعلم

خطیم
مفتی سید حجت الله لجیج
رئیس مجمع علمی

